

Bc. Anastasia Pits

Současná imigrace občanů Ruské federace do České republiky v kontextu demografického deficitu a stárnutí obyvatelstva

UVES FFUK, 2022, 91 s., rkp.

Diplomová práce se zabývá závažnou otázkou současné imigrace z Ruské federace (RF) do České republiky. Autorka nejprve seznamuje s různými teoretickými koncepty používanými pro studium migrace, z nichž pro analýzu svého badatelského pole volí push-pull model a teorii migračních sítí. Na jejich základě popisuje vlastnosti současné imigrace z RF. V další části práce využívá koncept náhradové migrace, na jehož základě zkoumá vlastnosti ruské imigrační komunity. Ze statistik vypracovává charakteristiku této sociální skupiny z hlediska genderové skladby, plodnosti a porodnosti, podílu endogamních sňatků, rozvodovosti a konečně zdravotního stavu reprezentovaného nemocností tuberkulózou. Ačkoli diplomantka nepovažuje náhradovou migraci za funkční řešení demografické situace v ČR, imigrační komunita z RF ji z uvedených skutečností vychází jako vhodná skupina pro tento účel.

Diplomantka prokazuje dobrou znalost klíčových sociologických teorií i schopnost jejich adekvátní aplikace na zvolený předmět studia. Volbu teoretických konceptů považují za vhodnou a dobře popisující zkoumanou problematiku. Dále diplomantka prokazuje schopnost nejen využít statistické údaje, ale také je promýšlet a kombinovat tak, aby vypovídaly o skutečnostech ve statistikách explicitně neobsažených. Práce obsahuje 24 tabulek a grafů, které jsou nedílnou součástí autorčiny argumentace. Stejně tak zdařile pracuje i s literaturou, ať již českou, anglojazyčnou či ruskojazyčnou. Pokud z tohoto hlediska něco postrádám, tak pouze přehled literatury o současné ruské imigraci a komentář k němu.

Z práce je cítit osobité autorské pojetí problematiky, kterému diplomantka přizpůsobuje volbu metod a hledisek. Práce od počátku směřuje k předem stanoveným cílům, které ze svého hlediska naplňuje. Přehledovost brzy začne ustupovat analytickému přístupu, z něž jsou vyvozovány pozoruhodné závěry, které jsou v kontextu bádání originální a mohou podnítit odbornou diskusi. Ačkoli se téma v rámci výuky na UVES vyskytuje, z odborného hlediska autorka využila především vlastní znalosti a zkušenosti. Všechny aspekty práce byly od počátku v režii diplomantky a práce vznikala zcela samostatně.

I když za textem je patrná jasná koncepce („metatext“), v samotné práci ji nemusí čtenář vždy dobře pochopit. Postrádám lepší provázanost jednotlivých částí/oddílů, mezi některými kapitolami jsou myšlenkové švy, které by bylo možné poměrně snadno odstranit lepším komentářem upozorňujícím na jejich souvztažnost. Autorka jako by spěchala dospět ke svým závěrům, a to natolik, že místy se vývody objevují před argumentací, které je dokazují. Některé závěry jsou příliš urychlené (nikoli však nesprávné), pro jejich prokázání bych si představoval pečlivější argumentaci. Řada oddílů by měla být poněkud rozšířena a kriticky komentována, například v případě pull faktorů bychom měli podrobněji komentovat (a ne jen uvést) otázku české imigrační politiky (zelené karty apod.), která byla mnohokrát kritizována. Stejně tak

v případě migračních sítí nechápu, jakým způsobem imigranty lákají některé diplomantkou vyjmenované instituce (s. 44). Podrobněji by měly být také analyzovány některé demografické skutečnosti. Jako příklad uvedu zdánlivě „pozitivní“ konstatování vysokého podílu dětí narozených v RF v manželství (s. 50), aniž se konstatuje vysoká míra rozvodovosti v RF. Volba TBC jako prokázání dobrého zdravotního stavu imigrantů z RF působí poněkud selektivním dojmem. Podrobněji by také měly být analyzovány další vlastnosti ruské imigrační komunity, která je brána do značné míry jako statická. Schází údaje o její mobilitě, nakolik se její členové vrací či nevrací do RF, nakolik opouštějí ČR ve prospěch dalších zemí apod. Autorka ze statistických údajů využívá tu stránku, která podporuje její koncepci, avšak pomíjí ty aspekty, které mohou její argumentaci oslabit či zkomplikovat. Přestože se závěry práce subjektivně souhlasím, zahrnutí dalších aspektů (ideálně metodou pro a proti) by přesvědčivost práce podstatně zvýšilo.

Některé výpočty závažné pro argumentaci práce mají do určité míry spekulativní ráz a fungují spíše jako model či ukazatel (což autorka připouští). Bylo by možné získat pevnější čísla? Nebylo by účelné práci doplnit vlastním empirickým výzkumem? Je možné, že tyto otázky už překračují nároky kladené na diplomovou práci a otevírají diskusi, nakolik by autorčino téma bylo vhodné pro zpracování v rámci dizertační práce.

Povšimněme si krátce formální podoby práce. Kritický aparát je ve stavu odpovídajícím akademické práci. Mírně mate jen číslování tabulek, doporučoval bych jednu celkovou numeraci. Slabší situace je v jazykové oblasti. Ačkoli jazyk práce je srozumitelný a stylisticky většinou na slušné úrovni (snad s výjimkou některých vět), objevují se místy překlipy a chyby, které z formálního hlediska mění smysl. Vzhledem k tomu, že práce je obhajována na filologickém pracovišti, musím tuto skutečnost vzít v potaz při hodnocení, které by jinak vzhledem k celkově dobré úrovni práce mohlo být lepší.

Závěrem

Diplomová práce Bc. Anastasie Pits odpovídá nárokům kladeným na tento typ absolventské práce, doporučuji ji k obhajobě a hodnotím velmi dobře.

V Praze 17. ledna 2022

doc. PhDr. Hanuš Nykl, Ph.D.